

Fremtidsfullmakt

*Hva er det og hvorfor,
og hva er nytt?*

Ivar Tuflåt Sjømæling

Mobil: 905 54 250

E-post: ivar.sjomaling@gmail.com

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Pensjonistforbundet

- Landets største interesseorganisasjon for alle som lever av pensjon - nær 250 000 medlemmer og 763 lokalforeninger.
- Partipolitisk uavhengig.
- Jobber for å gi landets pensjonister en tydelig stemme.
- Engasjerer seg innen helse, økonomi, kultur, trygghet og tilgjengelighet.
- En viktig eldrepolitisk aktør overfor Storting, regjering og myndigheter på alle nivåer.
- Men la oss nå starte med en 2 min. video fra Knut Erling Johnsens serie; «Hverdagene».

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Fremtidsfullmakt, hva er det?

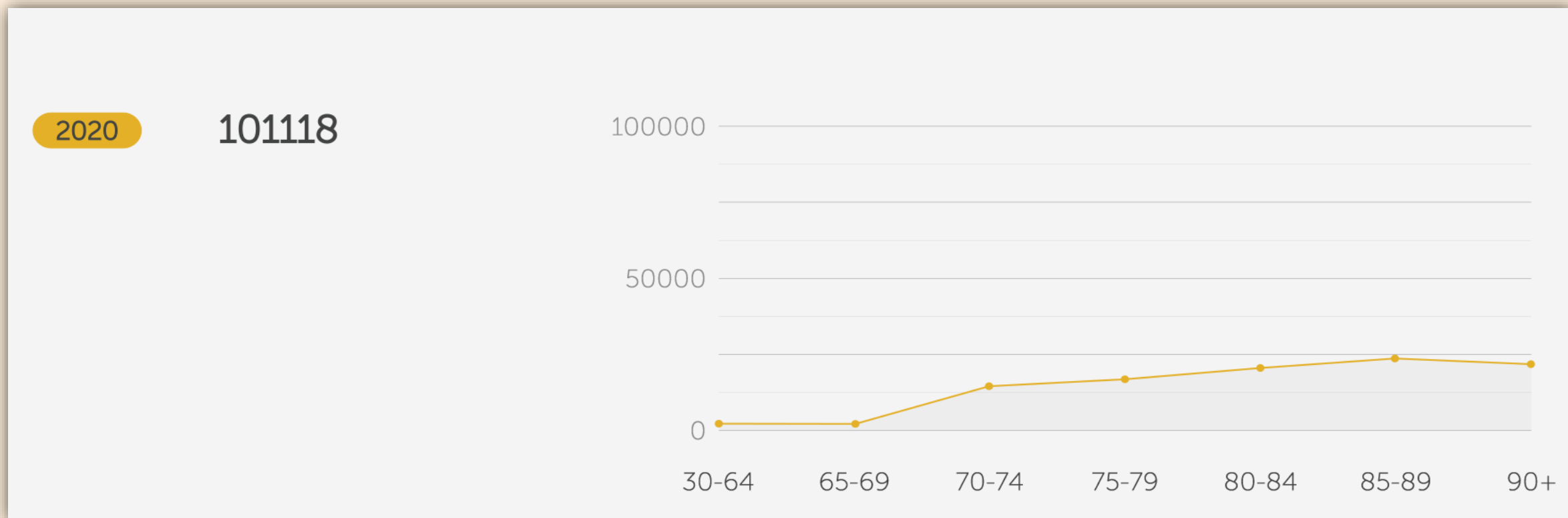
En fremtidsfullmakt er et dokument som forteller hva du ønsker skal skje med deg, dine verdier og din økonomi hvis du får en endret hverdag etter en ulykke, et slag eller en demenssykdom.

Hvis du velger å opprette en fremtidsfullmakt, er det du som er «fullmaktsgiver». Personen du velger til å ivareta interessene dine, omtales som «fullmektig» eller «fremtidsfullmektig».

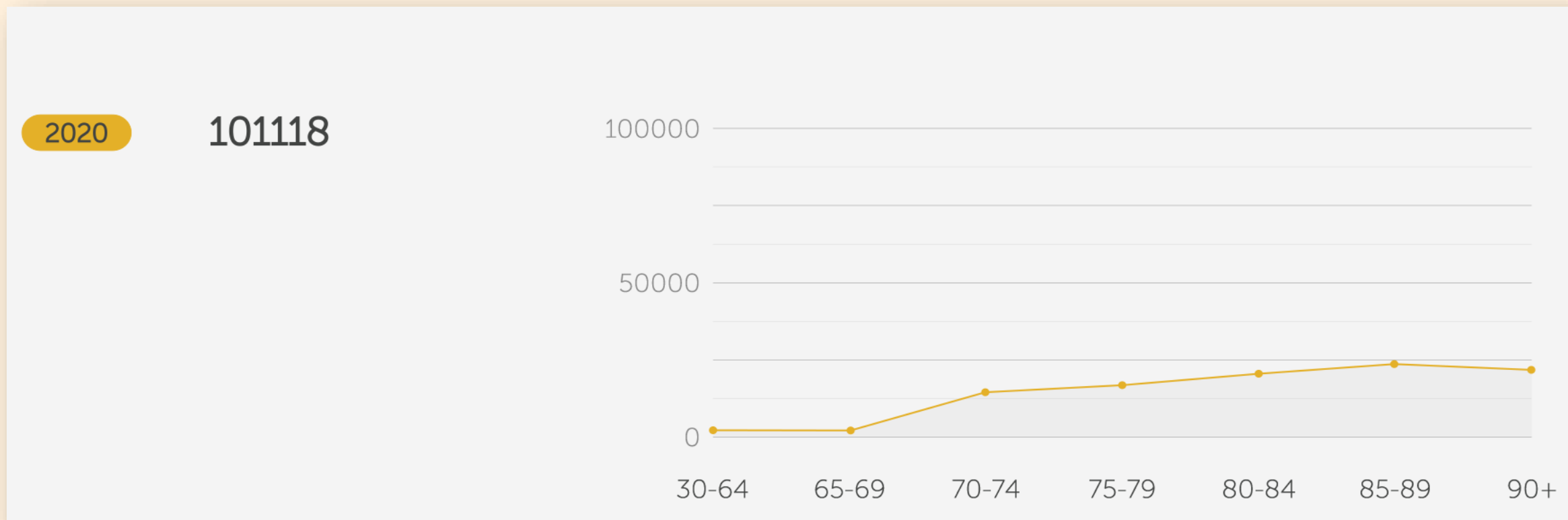
Ordningen er i utgangspunktet gratis og du kan selv skrive fremtidsfullmakten. Dersom du velger å få hjelp av en advokat, må du betale advokaten for arbeidet.

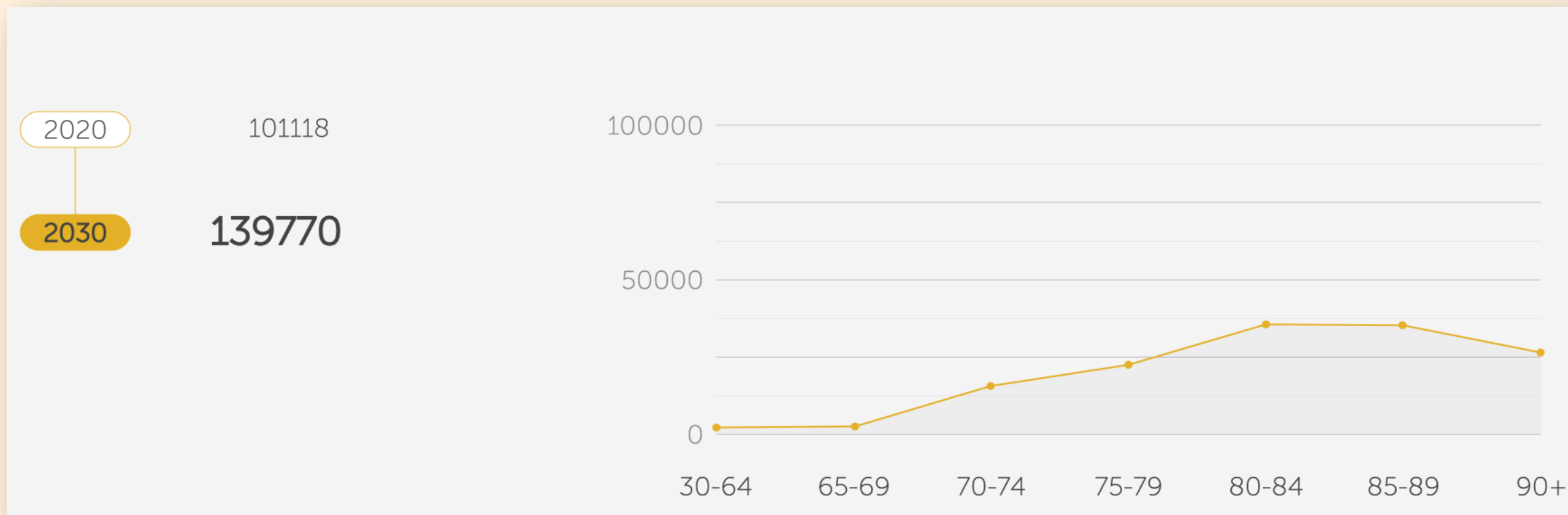
Forekomst av demens nå og i fremtiden

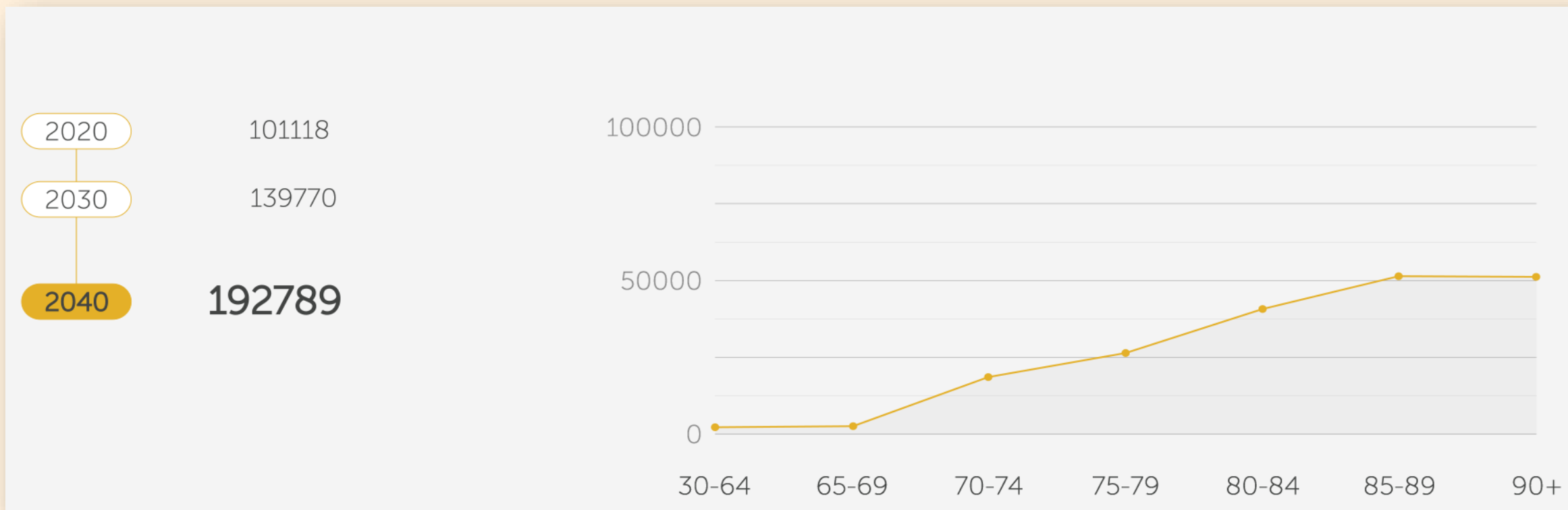
Forekomst av demens nå og i fremtiden

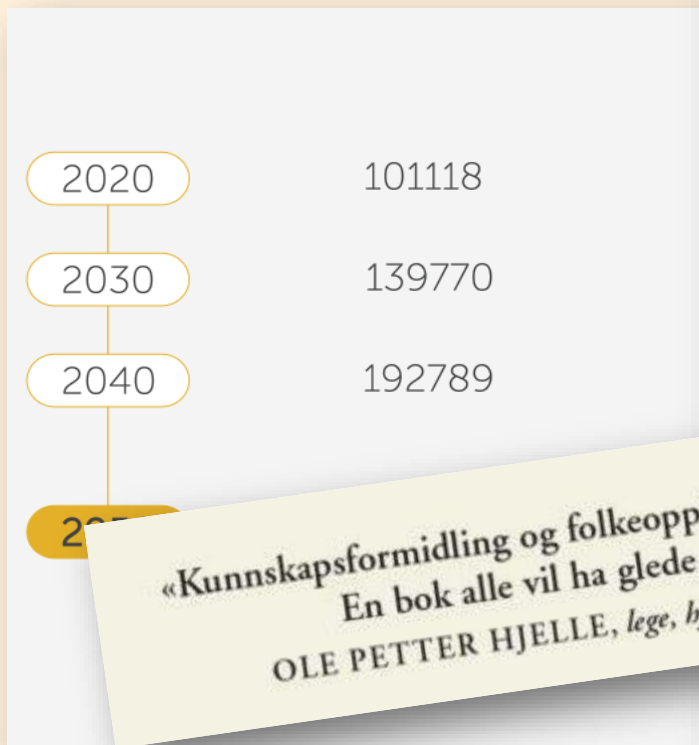
Forekomst av demens nå og i fremtiden

Forekomst av demens nå og i fremtiden

Forekomst av demens nå og i fremtiden

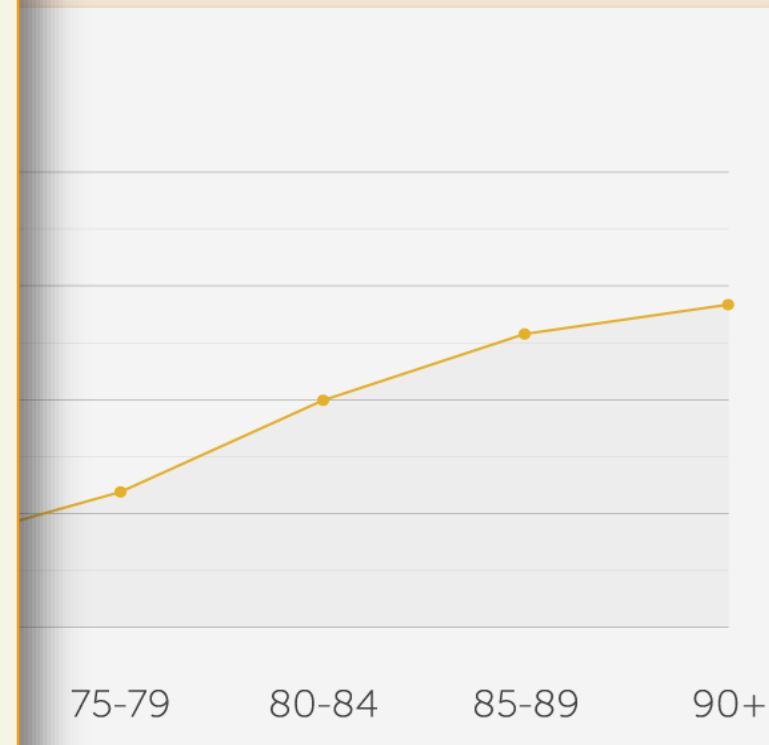
GEIR SELBÆK

DEMENS

FOREBYGGE
FORHINDRE
BREMSE

Alt du bør vite om demenssykdommer og hvordan de kan forhindres

«Kunnskapsformidling og folkeopplysning på høyeste nivå. En bok alle vil ha glede og nytte av.»
OLE PETTER HJELLE, lege, hjerneforsker og forfatter

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Hvorfor Fremtidsfullmakt?

Jo, fordi at med en fremtidsfullmakt så sikrer du at en du kjenner og stoler på sørger for dine interesser og handler på dine vegne, hvis / når den dagen kommer at du selv ikke klarer det.

Og om du skulle komme i en slik situasjon, er det lurt å på forhånd ha tenkt gjennom hva du ønsker skal skje med dine verdier. Du har da to alternativer:

- 1) *Vil du at det offentlige skal oppnevne en verge for deg?*
- 2) *Eller vil du selv velge hvem som skal ivareta dine penger, verdier og interesser?*

Stadig flere velger det siste alternativet, og oppretter en fremtidsfullmakt.

Offentlig verge eller fremtidsfullmakt?

Dersom du ikke har skrevet en fremtidsfullmakt, og den dagen kommer at du selv ikke kan ivareta dine eiendeler og interesser på egenhånd, vil Statsforvalteren (Fylkesmannen) oppnevne en verge til deg.

En oppnevning av verge gir mange begrensninger. Du kan risikere å få en fremmed verge, særlig hvis du ikke har ektefelle, søsken eller andre du kjenner som kan ta oppgaven som verge. Et offentlig oppnevnt verge kan heller ikke låne, pantsette og kan heller ikke dele ut arv og gaver på vegne av deg.

Du får full selvbestemmelsesrett.

En fremtidsfullmakt er regulert i [vergemålsloven](#) og loven trådte i kraft fra 1. juli 2013. Den gir deg selvbestemmelsesrett om *hvem* som skal ivareta dine interesser og *hvordan* dette skal skje, dersom du selv ikke lenger skulle bli i stand til det.

Fremtidsfullmakten gjelder så lenge du lever. Etter din bortgang er det «arveloven» og / eller et testamentet som trer i kraft.

Det vil si;
En fremtidsfullmakt gjelder ikke som testament.

Når skal fremtidsfullmakten tre i kraft?

Fremtidsfullmakten gjelder fra den dato den er signert, men i praksis fra den dagen man har bruk for den.

I utgangspunktet er det fullmektigen som tar stilling til når fullmakten trer i kraft, hvis du ikke ønsker noe annet. Fullmektigen kan også be om en legeattest på deg.

Men når fullmakten har trådt i kraft kan du ikke endre eller kalle den tilbake, med mindre tilstanden som utløste fullmakten var av en slik karakter at din helsesituasjon senere har forbedret seg, slik at du ikke lenger har behov for en fullmektig.

Hva hjelper fremtidsfullmakt deg med?

- Å bestemme hvem som skal ivareta dine ønsker.
- Å få orden på dine økonomiske forhold, som salg av eiendom og forskudd på arv m.m.
- Å få innfridd dine personlige ønsker som boforhold, turer, opplevelser og mye annet.

Må du ha legeerklæring for å skrive en fremtidsfullmakt?

- Nei, det er ikke et krav om legeattest som sier at du *er ved dine «fulle fem»* ved opprettelse av fullmakten. Men dersom du har høy alder på det tidspunktet fremtidsfullmakten skrives, er det lurt å ha en legeattest som bevitner at du var ved dine *«fulle fem»* da du signerte på fremtidsfullmakten.

Skal fremtidsfullmakten tinglyses?

- Nei. En fremtidsfullmakt skal ikke tinglyses. Det er tilstrekkelig med de to vitnene som er til stede og signerer samtidig når du selv signerer fullmakten for at den skal bli gyldig.

Kan fremtidsfullmakten forhåndsgodkjennes av stadsforvalteren?

- Nei, som fullmaktsgiver har du selv ansvaret for at fremtidsfullmakten er riktig skrevet etter gjeldene regler, og at den dekker det framtidige hjelpebehovet ditt og dine ønsker om bistand.

Skal fremtidsfullmakten sendes til stadsforvalteren eller registreres på noen måte?

- Nei, per i dag er det ingen registreringsordning for fremtidsfullmakter. Først etter at den har trådd i kraft, kan fullmektigen velge om han eller hun ønsker å søke om stadfesting hos stadsforvalteren.

Stadfesting av fremtidsfullmakten.

Først når den som har skrevet fremtidsfullmakten er erklært mentalt svekket og fremtidsfullmakten skal tas i bruk, kan fullmektigen sende fullmakten til Statsforvalteren for stadfesting. Dette fordi mange instanser (Kartverket og mange banker) nå krever at fremtidsfullmakten er stadfestet hos Statsforvalteren.

Fremtidsfullmakten må også stadfestes dersom det fra tredjeperson (familiemedlemmer, den kommunale helsetjenesten m.f.) blir stilt spørsmål eller tvil ved fremtidsfullmaktens innhold.

Viktig:

Dersom fremtidsfullmaktens innhold ikke er tydelig spesifisert og ordlyden er uklar, kan man risikere at fullmakten blir tolket innskrenkende slik at den ikke gir fullmakt og vil da ikke bli stadfestet.

Stadfesting av fremtidsfullmakten.

Dette må da sendes med til Statsforvalteren der du bor for at de skal kunne ta stilling til om fremtidsfullmakten kan stadfestes eller ikke:

- *Utfylt søknad om stadfesting. (Statsforvalterens nettsider.)*
- *Fremtidsfullmakten i originalutgave.*
- *Fullmaktsgivers legeerklæring*
- *Dokumentasjon på at fullmaktsgiveres pårørende er varslet om fremtidsfullmaktens innhold og ikrafttredelse.*

Statsforvalteren kan også be din fastlege om å oversende legeerklæring eller journalopplysninger som gir informasjon om din evne til forstå fullmaktens betydning på det tidspunktet da fremtidsfullmakten ble signert.

Dette gjøres ofte dersom du hadde høy alder på det tidspunktet fremtidsfullmakten ble opprettet, og det går forholdsvis kort tid fra opprettelse til den trer i kraft.

Vitner.

Det er et krav at fremtidsfullmakten må signeres av to vitner som er til stede samtidig når du selv signerer fullmakten.

Vitnene signerer på at fullmaktsgiver forstod betydningen i fremtidsfullmakten og vedkjente seg den som sin egen fri vilje dersom han i fremtiden ikke skulle være i stand til å ivareta sine egne interesser.

Den som er utpekt som fullmektig kan ikke være vitne. Det samme gjelder for fullmektigens samboer, forelder, barn, barnebarn eller ektefelle.

Hvem skal være din fullmektig?.

Fremtidsfullmakt når du er gift.

Ektefeller setter ofte inn hverandre som fullmektig, men det frarådes felles fremtidsfullmakt for ektefeller og samboere.

Dersom ektefellen også skulle bli svekket kan man ta inn som et alternativ at ett eller flere barn blir fullmektiger i stedet.

Flere fullmektiger?

Velger du ha flere fullmektiger som har fullmakt sammen, for eksempel barna, bør man gjøre bestemmelser om hva de må være enige om, og hva de kan gjøre hver for seg.

Med andre ord: Da må det stå i fremtidsfullmakten hva den enkelte har ansvaret for.

Generelt anbefales det at du setter inn en fullmektig, men at en annen (kanskje søsken) kan ta over dersom den du i utgangspunktet har gitt oppgaven blir forhindret, eller ikke lenger er i stand til å ivareta dine interesser i henhold til fullmakten.

Hva skal fremtidsfullmakten inneholde?

Her er noen eksempler på hva man kan ta inn i fullmakten:

- Representasjon ovenfor offentlige myndigheter
- Betaling av regninger knyttet til bolig og annet
- Disponering av konti og verdipapirer
- Rett til å dele ut gaver, f.eks. til familiemedlemmer
forbindelse med jul, fødselsdager o.l.
- Rett til å dele ut større gaver, f.eks. til studerende barnebarn o.l.
- Hva som skal skje hvis du kommer permanent på sykehjem?
Skal boligen selges? Hva skal skje med salgssummen? Hva skal skje med innbo og løsøre?
Skal det utdeles forskudd på arv eller pengegaver til arvinger? Skal forskudd på arv / gaver
være særreie? Osv.

Hva skal fremtidsfullmakten inneholde?

Her er noen eksempler på hva man ikke kan gi adgang til:

- Stemme ved valg
- Inngå ekteskap
- Erkjenne farskap
- Samtykke til donasjon av organ
- Opprette eller tilbakekalle testament
- Samtykke til tvang
- Eller handle i andre særlig personlige forhold

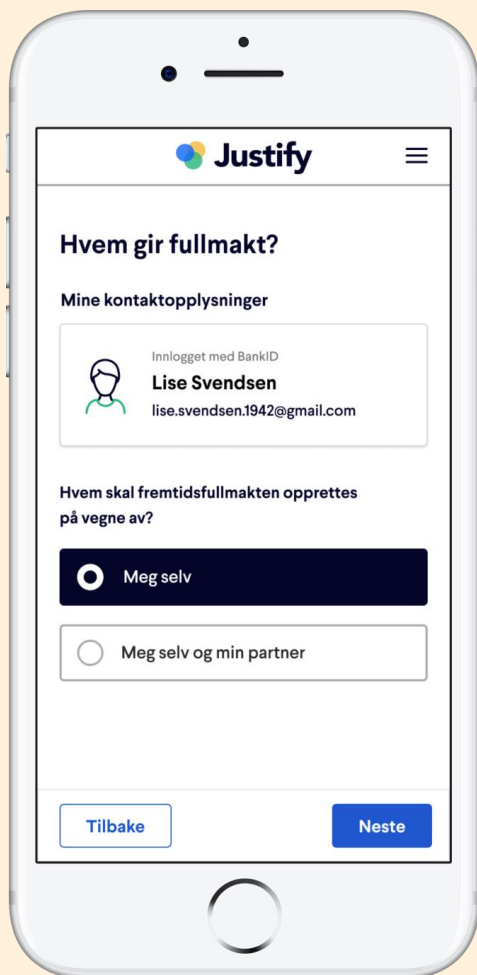
Viktig å tenke på.

Vær klar over at den som får tildelt langtidsopphold ved kommunalt sykehjem må etter kommunale forskrifter betale opptil 85 prosent av inntekter (lønn / pensjon) i vederlag til kommunen. Dette bør man ta høyde for når en skal skrive en fremtidsfullmakt.

Dersom du ønsker at dine barn skal kunne selge eiendommen din, bør du presisere dette tydelig. Ta med kommunenummer, gårds- og bruksnummer (evt. feste/seksjonsnummer) i fremtidsfullmakten.

Og ved et salg av f. eks. eiendom vil det vil være lurt å samtidig gi fullmakt til å utdele forskudd på arv. Dette for å unngå at 75 - 85 prosent av renteneinntektene på salgssummen (lignes som lønn) går til sykehjemmet / kommunen.

Nettbaserte fremtidsfullmakter (eksempel med «Justify»)

1. Følg veiviseren og gjør dine valg

Alt blir enkelt forklart underveis. Det tar normalt under 15 minutter å opprette en fremtidsfullmakt med Justify.

2. Få dokumentene hjem i posten

En advokat vil se gjennom og kvalitetssikre din fremtidsfullmakt før den sendes hjem til din postkasse.

3. Signer dokumentene og send i retur

Justify mottar signerte dokumenter fra deg i den ferdigfrankerte returkonvolutten. Fullmakten blir oppbevart for sikker lagring og gjøres tilgjengelig for deg og fullmektig din på «Min side». Endringer og justeringer kan gjøres senere.

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Hans Normann er enkemann, men har tre barn, Klara, Ola og Hanna.

Fremtidsfullmakt

Undertegnede, *Hans Normann, f.nr. 260134 46584*, gir herved *min datter Klara Klarsoni, f.nr. 140267 38880*, fullmakt til i fremtiden å representere meg, og handle på mine vegne dersom jeg på grunn av sinnslidelse (demens eller alvorlig svekket helse) ikke lenger er i stand til å ivareta mine egne interesser.

Fullmaktens ikrafttredelse

Fullmakten trer i kraft fra det tidspunkt det foreligger erklæring fra min lege på at jeg ikke kan ivareta egne interesser. Fullmektigen har rett til å innhente legeerklæring om min helsetilstand, for å dokumentere at jeg er ute av stand til å ivareta mine interesser.

Fullmektigen skal ved ikrafttredelse underrette meg og *mine andre to barn, Hanna Hansen og Ola Normann* om fullmaktens ikrafttredelse og om dens innhold.

NB. Dette er kun et eksempel på fremtidsfullmakt.

Tekst markert med rød skrift må byttes ut med egne opplysninger. Du bør også tilpasse fremtidsfullmakten til dine ønsker og behov, så lenge dokumentet oppfyller kravene som stilles til fremtidsfullmakt. Kravene kan du lese om på Statsforvalteren hjemmeside.

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Fullmektigens oppgaver

Min fullmektig skal ivareta disse personlige og/eller økonomiske interessene mine:

- Betale mine utgifter.
- Varsle folkeregister i f.m. flytting.
- Ordne opp i databaser som Digipost og Altinn, samt avvikle / administrere brukerkontoer på sosiale medier som Facebook, Messenger, Instagram og Snapchat.
- Å sørge for at min leilighet med **g.nr. 5, b.nr. 351, andelsnr. 6 i Handelsgata 78, 7890 Løsvik** blir solgt på det tidspunkt jeg får fast sykehjemsplass. Midlene fra salget, etter at all min gjeld er betalt, skal deles likt mellom mine tre barn, **Klara Klarsoni, Hanna Hansen og Ola Normann**, som forskudd på arv.
- Å sørge for at alle mine barn, **Klara Klarsoni, Hanna Hansen og Ola Normann** får utbetalt inntil det arveavgiftsfrie beløp hvert år i gave, så lenge min økonomi gir rom for det. Men det skal alltid være tilbake minimum kr 50.000,- av mine likvide midler på min bankkonto.
- Selge og / eller kvitte seg med fysiske gjenstander (juridisk: avhende løsøre-gjenstander) jeg ikke har nytte av når boligen er solgt. Dette skal gjøres i samarbeid med øvrige søsken.

Min fullmektig har krav på å få dekket sine utgifter av mine midler ved utøvelse av vervet. Fullmektigen kan til enhver tid søke hjelp med fullmaktsoppgaven hos sine søsken. Fullmektigen skal også ha opplysnings- eller årlig regnskapsplikt overfor sine søsken.

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Disposisjonsfullmakt overfor bank

For å utføre sine oppgaver, gir jeg min fullmektig rett til å disponere mine bankkontoer og mulighet til å inngå avtaler om bruk av betalingstjenester knyttet til kontoene.

Endrede forhold

Dersom min fullmektig blir forhindret, eller ikke lenger er i stand til å ivareta mine interesser i henhold til denne fullmakten, skal enten **min sønn Ola Normann, f.nr. 140354 47773** eller **min datter Hanna Hansen, 180858 66649**, tre inn som ny fullmektig.

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Fullmektigens plikter

Fullmektigen skal:

- Handle i samsvar med fullmakten
- Fremme fullmaktsgivers interesser og rettigheter.
- Høre med fullmaktsgiver, så langt det er mulig, før fullmektigen treffer beslutninger

Sted: Dato: År:

.....

Fullmaktsgiver **Hans Normann**

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Vitner

Som særskilt tilkalte vitner bekrefter vi herved at ovenstående fremtidsfullmakt i dag, mens vi begge var til stede samtidig, ble undertegnet av fullmaktsgiver **Hans Normann**, og at han vedkjente seg den som sin egen fri vilje dersom han i fremtiden ikke skulle være i stand til å ivareta sine egne interesser.

Vi er ikke fullmektiger etter fullmakten og underskriver herved etter hans eget ønske, mens han selv er til stede, og bekrefter at han har opprettet fremtidsfullmakten av egen fri vilje.

Sted: Dato: År:

.....

(Vitne 1)

Født:

Adresse:

.....

(Vitne 2)

Født:

Adresse:

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Bekreftelse fra søsken

Hanna Hansen og Ola Normann bekrefter at de er gjort kjent med innholdet i denne fremtidsfullmakten og at de har godtatt dens innhold.

Sted: Dato: År:

.....

(**Hanna Hansen**)

.....

(**Ola Normann**)

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Hans Normanns ektefelle Laura er frisk og lever, og ønsker å fortsette å bo i deres felles bolig?

Løsning 1:

Fremtidsfullmakt

Undertegnede, *Hans Normann, f.nr. 260134 46584*, gir herved min kone *Laura Normann, f.nr. 180236 14253*, fullmakt til i fremtiden å representere meg, og handle på mine vegne dersom jeg på grunn av sinnslidelse (demens eller alvorlig svekket helse) ikke lenger er i stand til å ivareta mine egne interesser.

Endrede forhold

Dersom min fullmektig blir forhindret, eller ikke lenger er i stand til å ivareta mine interesser i henhold til denne fullmakten, skal en av mine tre barn, *Klara Klarsoni, f.nr. 140267 38880*, *Ola Normann, f.nr. 140354 47773* eller *Hanna Hansen, 180858 66649*, tre inn som ny fullmektig.

Eksempel på Fremtidsfullmakt

Hans Normanns ektefelle Laura er frisk og lever, og ønsker å fortsette å bo i deres felles bolig og nå er datteren dere Klara valgt som fullmektig.

Løsning 2:

Fullmektigens oppgaver

Min fullmektig skal ivareta disse personlige og/eller økonomiske interessene mine:

Men de tre siste punktene skal ikke iverksettes før etter at min kone, **Laura Normann, f.nr. 180236 14253**, har gått bort eller har blitt rammet av alvorlig sykdom som gjør at heller ikke hun kan bo i vår felles leilighet.

- Betale mine utgifter.
- Varsle folkeregister i f.m. flytting.
- Ordne opp i databaser som Digipost og Altinn, samt avvikle / administrere brukerkontoer på sosiale medier som Facebook, Messenger, Instagram og Snapchat.
- Å sørge for at min leilighet med **g.nr. 5, b.nr. 351, andelsnr. 6 i Handelsgata 78, 7890 Løsvik** blir solgt på det tidspunkt jeg får fast sykehjemsplass. Midlene fra salget, etter at all min gjeld er betalt, skal deles likt mellom mine tre barn, **Klara Klarsoni, Hanna Hansen og Ola Normann**, som forskudd på arv.
- Å sørge for at alle mine barn, **Klara Klarsoni, Hanna Hansen og Ola Normann** får utbetalt inntil det arveavgiftsfrie beløp hvert år i gave, så lenge min økonomi gir rom for det. Men det skal alltid være tilbake minimum kr 50.000,- av mine likvide midler på min bankkonto.
- Selge og / eller kvitte seg med fysiske gjenstander (juridisk: avhende løsøre/gjenstander) jeg ikke har nytte av når boligen er solgt. Dette skal gjøres i samarbeid med øvrige søsken.

Til slutt noen gode råd.

- Alle «voksne» bør skrive Fremtidsfullmakt.
- Ikke vent for lenge. Tidspunktet er best når du er fullt oppegående.
- Det bør brukes god tid og gjennomtenkning før en Fremtidsfullmakt gis.
- Ideelt sett er det den aktuelle fullmaktsgiver som tar initiativ, men det kan også være nærmeste pårørende.
- Pårørende kan gjerne hjelpe til med å få skrevet fremtidsfullmakten, men en fremtidsfullmakt skal være fullmaktsgiverens reelle vilje, ikke de pårørendes.

Til slutt noen gode råd.

- Ofte er fullmektigene blant dem som ifølge fullmakten skal motta gaver og forskudd på arv. Da kan det være lurt å få inn en setning i fullmakten om at fullmektigene likevel ikke er inhabile – selv om de da skal dele ut midler til seg selv.
- En fremtidsfullmakt slår bare inn når fullmaktsgiver er så svekket at vedkommende ikke kan ivareta sine interesser. En såkalt vedvarende fullmakt vil også kunne slå inn dersom fullmaktsgiver blir fysisk hindret i å ivareta sine interesser.

Takk for at jeg fikk
anledning til å gi dere litt
info og noen synspunkter
rundt temaet
fremtidsfullmakt !

Tekst og informasjon i denne presentasjonen er hentet fra:

- Statsforvalteren
- Pensjonistforbundet webinar:
- Huseierne
- Sparebank1 SMN / Justify
- Jurio.com

<https://www.sivilrett.no/framtidsfullmakt>

Kolbotn Advokatfelleskap v/ Solveig Brorson Olson og Christin Ruud Ulfsryggen
Marianne Aarbakke, advokat og ekspert på arv og fremtidsfullmakt

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig